

Mutes veselības stāvokļa izmaiņas desmit gadu veciem bērniem

Jūlija Kalniņa, Rūta Care, Anda Brinkmane

Rīgas Stradiņa universitāte,
Zobu terapijas un mutes veselības katedra, Latvija

Ievads. Mutes un zobu veselība ir ļoti svarīgs sabiedrības veselības faktors. Zobu kariess ir viena no galvenajām mutes dobuma veselības problēmām pasaulē, tas skar 60–90% skolas vecuma bērnu. Tāpēc gan Pasaules Veselības organizācija, gan Eiropas Komisija aicina pievērsties mutes un zobu veselības problēmām. Svarīgi ir pasargāt zobus no kariesa veidošanās, lai samazinātu to bērnu skaitu, kam nepieciešama zobu labošana.

Darba mērķis. Novērtēt kariesa intensitāti un mutes dobuma higiēnu desmit gadu veciem bērniem un salīdzināt izmaiņas pēc 24 mēnešiem.

Materiāls un metodes. Pētījumā piedalījās 158 desmit gadu veci bērni (88 zēni, 70 meitenes). Tika noteikts viens no galvenajiem indikatoriem, kas raksturo zobu veselību, – KPE indekss jeb kariozo, plombēto, ekstrahēto zobu vidējais skaits vienam pacientam. Papildus tika noteikts zobu un virsmu skaits ar iniciālo kariestu (Ki). Mutes dobuma higiēnas stāvoklis tika novērtēts, izmantojot vienkāršoto *Greene-Vermillion* mutes higiēnas indeksu.

Apskates laikā bērniem tika veikta profesionālā mutes dobuma higiēna, sniegti mutes dobuma kopšanas ieteikumi. Bērni tika motivēti uzturēt labu mutes dobuma veselību. Atkārtota izmeklēšana notika pēc 6, 12, 18 un 24 mēnešiem. Dati tika analizēti, izmantojot *Microsoft Excel* un *SPSS 20.0* programmu.

Rezultāti. Zobiem KPE indekss pēc 24 mēn. pieauga no 1,88 līdz 3,71, bet virsmām – no 2,99 līdz 6,06 ($p < 0,001$). Vidējais zobu skaits ar iniciālo kariestu (Ki) pieauga no 1,74 līdz 2,42 ($p < 0,001$), attiecīgi palielinājās arī vidējais iniciālā kariesa skarto zobu virsmu skaits – no 2,12 līdz 3,38 ($p < 0,001$). Vidējais *Green-Vermillion* indekss pēc 24 mēn. samazinājās no 2,21 līdz 1,55 ($p < 0,001$).

Secinājumi. Kariesa izplatība apskatē iekļautajiem bērniem pēc 24 mēnešiem ir vidēja (WHO, 1981). Lai gan bērnu mutes dobuma higiēnas stāvoklis būtiski uzlabojās, vidējais iniciālā kariesa skarto zobu un virsmu skaits pieauga. Ir nepieciešams pētījums par iniciālā kariesa rašanās iemesliem un riska faktoriem.